

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ IV 36/1978

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Jan. 1969 / Φεβρ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).... *Ταξιάρχαι*
(παλαιότερον ὄνομα: *Μορκεττα*, Ἐπαρχίας *Θ. Ἀντιπείας*
Νομοῦ *Η. Ἀ. Ε. Α. Σ.*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Αναστα-*
σίας Μπαρτζανιώτη ἐπάγγελμα *Διδάκταρος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ταξιάρχαι Θ. Ἀντιπείας*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *5*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Ηλίας Ε. Πουλάου*... *Παλαιόχους*
Στ.... *Φωκῆ καὶ Γεώργιος*.....
ἡλικία *59*, *48* γραμματικαὶ γνώσεις *Α. Π. Β. Σοφίας Ἑλληνικῇ*
αρχαίου Στ.... *Δημοτικῇ* τόπος-καταγωγῆς *Ταξιάρχαι*
Θ. Ἀντιπείας Ν. Η. Α. Σ......

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; *Τὸν ἕνα χεῖνος τὰ μετὰ χερσαίαν*
διὰ βοσκήν ποιμνίων καὶ τὰ μετὰ διὰ εὐράν. Τὰ ἄλλα
δὲ χεῖνος ἀναστέλλων
Ὑπῆρχον αὐταὶ χωρίσται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; *Ἐν τῷ ἀφάδοντο*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εἰς τὸν χωρικοὺς.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; *Ὁχι ἀλλ' αὐτὴν διατηρεῖ τὴν δια-*
χέμει ἐν θύς α. γέωσ μετὰ τὰν γάμον.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Ἀσχολοῦνται τὰ ὅλκροτα μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχνηαι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *Ναί*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ... *Πτωχοί...*

ἀεχρῶται πάντες περὶ τοὺς ὡς ἄτομα καὶ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.) ... *Ἐμπτροί* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...

Χαμηλὴ

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; ... *Εἰς εἶδος*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἄλωνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; *Ἐχρη-*

σιμοποιοῦντο ἐργάται ἀπὸ τῶν πτωχῶν...

οἱ κορυνησιῆς ἦσαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ἐπικράτων

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ... *Ἐκ τῆς ἡμετέρας οἰκίας*

καὶ προήρχοντο ἀπὸ τῶν γύρω περιχηρίων

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *Εἰς τὰ πεδινὰ μέρη*

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ... *Ναί* .. ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... *Ἦ*

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Ε.λιπαίνοντο με ζωϊκὴν κόπρον ...

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Α.πὸ τῶν ἐτών 1924 ...

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Α.πὸ τῶν ἐτών 1950 ...

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκευάσε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Τὸ μονόφτερον ἐχρησιμοποιεῖται εἰς τὰ πεδινὰ ἀχρὺν ἀέρας ἐδάφους. Τὸ δίφτερον εἰς τὰ βουνὰ καὶ ἀχρὺν ἀέρας.

Τὸ δίφτερον εἰς τὰ βουνὰ καὶ ἀχρὺν ἀέρας.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. χερούλι ... 4. ὄξυς ... 7. χερούλι ... 10. ...

2. ἀντιστοίχος 5. ὄξυς ... 8. ...

3. φτερά ... 6. σταθὰρι ... 9. ... χερούλι ...

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) ... 1950 ...

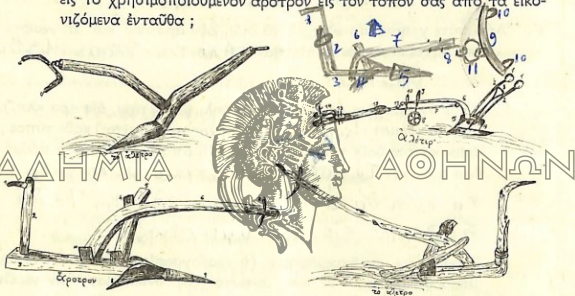
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ...

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... 6.....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ... 19.61.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .Θ.Γ.ΐδιαι. χφωρχαί.....
Εὐκλῆρχον. καὶ. τεχνίται. εἰλινεε. κατεκεν
αἶον. ξύλα. γ. ἄροτρα. ἐπὶ. ὠμαι. θή.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <u>κεῖρα</u>	6. <u>ἐλκασ</u>	11. <u>θ. η. λ. εἰ</u>
2. <u>χερσὺν</u>	7. <u>στραβάρι</u>	12.
3. <u>ἀγέλα</u>	8. <u>χατῆρος</u>	13.
4. <u>Φτερά</u>	9. <u>ταχά</u>	14.
5. <u>ἀντὶ</u>	10. <u>χατῆριαι</u>	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωμαφίων; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχθυογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάλης τοῦ ἀρότρου;.....

6) Ήτο (ή είναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; Ναι

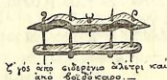
6. Κενά αμέκμ' ἐκ... ἔτι... συνήθως... Τελειώως
δε καὶ ἐκ... εὐδ' ἔρου...

7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἄρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἄριδι, ἄρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

Σκεπάρνι, πριόνι, αρίδι, αρνάρι...

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ.
ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *καὶ ἀρχαῖς ἐχρησιμοποιοῦντο βόες.*
Ἀρχότερον δὲ ἢ ππὶ καὶ ὑψιόγος
β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο
ζῶα ἢ ἓν ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο δύο ζῶα καὶ ἓν.*
9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
... Ναι. ἢ το. ἀπαραίτητος.

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλας, πιζεύ-
λια κλπ.). *... ἢ καὶ ζεύλα*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

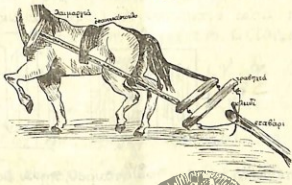
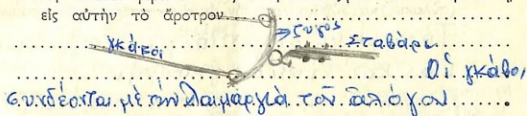
- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας. *ζεύλα*

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε
αὐτόν). *... ἢ ἄραρον. πρῶτον ἐν εὐθείᾳ
αὐτόν. διὰ τὸ ὄργωμα.*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *Ἀνέκωθεν*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *... δια
... τ. ν. γ. σ.*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά,

α) Ποιος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας ἔχοντες. α. . . β. . . γ. . . δ. . . ε. . .

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) Τὰ ζεύξιμα τῶν βοδιῶν ἐκτελοῦνται ἐξ ὑπορρούων εἰς τὰ βοδία τῶν ἰνῶν καὶ ἀπὸ τὰ μέση τούτων ἐκφυλάττει τὸ ἄροτρον. Τῶν δὲ παρόρων β. εἰς τὸ ἀνωτέρω. ἐκτελεσθῆναι.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. κατὰ τὸ
ἡ.δ.ι.σ. τεύ. πον. καὶ χ.ν.ε.τ.α. καὶ εἰς τὸ ξ.ν.μ.κ.σ.ν.

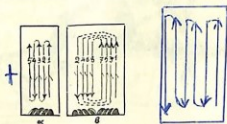
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

..Τὰ βόδια μὲ σχοινί τὸ ὄργανον εἰς τὰ κέρατα.
τὰ ἄλογα μὲ σχοινί τὸ ὄργανον εἰς τὸ χεῦμαρι.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὀργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Τὸ χωράφι ὀργώνεται με ἀνοιγομένης αὐλακας κατ'εὐθείαν γραμμὴν.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιαστές, μεσοδράδες κ.λ.π.) ; Ἡ σπορά γίνεται κατὰ ἑξῆς.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακίαν ; Ἐχωρίζετο ἡ σποριά με αὐλακίαν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται ἄροτρον ;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερα). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὄνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Διάνοιξις αὐλάκων με τὸ ὄνι καθέτως καὶ πλαγίως.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

... Διὰ τὰ... δ.η.μ.τ.ρ.ια.κ.α.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δ.η.μ.τ.ρ.ια.κ.ῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Διὰ τὰ ε.ι.τ.μ.ρ.α. ἔχ.ε.τ.ο. ἔχ. ὠ.ρ.χ.μ.α. τ.η.η. ἄ.ν.ο.ι.ξ.ι.ν. ἢ. ἔ.τ.ῶ. π.ρ.ω.τ.ο. Β.ρ.ᾶ.χ.ι.ο.ι. καὶ ἔ.χ.ε.τ.ο. γ.ύ.ρ.ι.σ.μ.α. Διὰ τὸν ἀ.ρ.α.β.ο.σ.ί.τ.ο.ν. ὠ.ρ.χ.ῶ.ν.ε.τ.ο. καὶ διὰ δ.ε.υ.τ.έ.ρ.α.ν. ἑ.ρ.ο.ρ.ᾶ.ν. ἔ.α.χ.ρ.ῶ.ς. ὁ.π.ῶ.τ.ε. ἔ.χ.ε.τ.ο. δ.ι.ε.θ.ῶ.ν.ε.μ.α.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ἔ.χ.ε.τ.ο. δ.ι.ε.θ.ῶ.ν.ε.μ.α. ὁ.π.ῶ.τ.ε. ἔ.χ.ε.τ.ο. δ.ι.ε.θ.ῶ.ν.ε.μ.α. ἔ.χ.ε.τ.ο. δ.ι.ε.θ.ῶ.ν.ε.μ.α.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δ.η.μ.τ.ρ.ια.κ.όν.

ἔ.χ.ν. ἔ.τ.ο.ς. ἢ καὶ καὶ ὁ.θ.ῶ.ν.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ... Δ.ῶ.θ. ... τ.η.η. ... ἄ.ν.ο.ι.ξ.ι.ν.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δ.ι.σ.ᾶ.κ.ι. εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

... Τ.ῶ. δ.ι.ε.θ.ῶ.ν.ε.μ.α.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

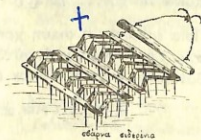
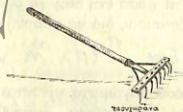
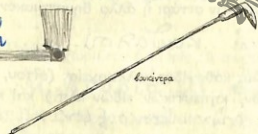
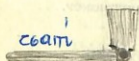
Μὲ ἑλαφιοειδῆ σιδηρὰν ράβδον. Τοῦτε-
ταυμέντην εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου
(καλουμέντην... ξιάντην...).

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

..... Γίνεται ἰσοπέδωσις (τὸ σβάρνισμα)

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Τὰ μέρη ποὺ εἶναι ὄργωθῃ
ἀναπόσταται μετὰ τσαπί

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

..καρμὰς... τὰ ῥα... ὡς... τὰ κατωτέρω...
 παρατιθέμενα... σχεδίασματος.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν
 Π.ἰ... ἀκαλιεταὶ.....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους. Τὰ ποικιτικά... Σε...
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. Μ.ἔ... τριφυλλία...
 τὰ ποικιτικά... Μ.ἔ... τριφυλλία... τὰ...
 εἰς... ἀχραν... εὐρισκόμενα.....

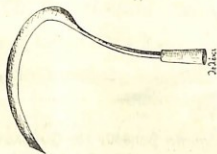
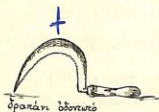
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ, πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. Τὰ... γεωμήλα... ἐφυτεύοντο... εἰς...
 αὐτὰ κ.λ.ε. εἰς... μικροὺς... λαγκοὺς.....

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Μ. ε. τ. ο. ὁδοντωτό
 δρεπάνι. ὡς τὸ κατωτέρω εἰκονιζόμενον

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ πάλαι ὄντα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χάρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). **Ναι**.....

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὁδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). **Ναι**...
 ὡς τὸ ἀνωτέρω.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
 ἀπὸ ξύλου. Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς ἐλέγετο
 τὸ κόσσα ἢ λεπίδα.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. **Ἀγκαλιές**

7. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποίον ; **Ἄνδρες καὶ..
..γυναῖκες. Θερίζων. ἐν. ἡμεραν. Παλαιό-
..τερον. ἐθερίσαν. μόνον. ἐν. γυναικες...**

Ἐπαγγελματίαι θερισταί. δὲν. ὑπάρχον.
Ἐρχεται ἐμὲ ἀπὸ τὴν αὐτὴν περιοχὴν ἐπ'
2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀπακτῆν (ξεκοπὴς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). **Οἱ. ἀμοιβ. ἐν. μ. ἐν. 70
..με. ἡμερομίσθιον. μετὰ. φαγητοῦ.....**

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λυντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται,
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; **Προφυλακτικῶς
..μέσα. δὲν. ἔφεραν. εἰς. χεῖρας. των. εἰ.
..θερίσται. ὅτε. των. μέσα. των. ἔδενον
..διὰ. νὰ. μήν. αὐτοῦ.....**

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; . Ὡς -

.. ἡμέρα .. προσοχὴ .. ἐδιδότο .. ὡς πρὸς .. τὴν ἡμέραν .. τῆς ἐβδομάδος .. καθ' ἣν .. ἡμερῆς ὁ θερισμοῦ -

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. . Τραγούδια .. διαφορὰ δημοτικὰ .. τραγούδια .. εἶδι -
.. καὶ .. τραγούδια .. διὰ .. τὸν .. θερισμόν .. εἶν
.. τραγουδοῦσαν ..

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

δ.' Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Πιθανότερον. ἔ.

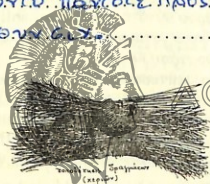
Ἰδιόι .. εἰς .. θερισμῶν .. ταυτὸ χρόν .. ἐδενον .. τὰ θερισμένα .. στάχυα .. χερσὶ βόλα .. Στὴν ἡμέραν τὴν ἡμέραν .. τοῦ θερισμοῦ .. ἐν ἄλλοις (εργαζομένης)

Κάνει τὰ θερισμένα ¹⁵στάχυα μετὰ δεμάτια ..
Διὰ ξήρανσιν εἰς τὸν ἥλιον δὲν τὰ ἄφηνον. -

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουσιδεῖς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

..Τὸ δέμαμον. ἔχεται. ὑψ. ἐπὶ. ἐργατοῦ.
 Οὗτος. ἔκανε δέματα. ἀπὸ τὸν θερισμένον
 σῆτον. καὶ κατὰ πλ. στυλ. κέντρον. ἐὰν δρῶν
 ματα. ἐπὶ. ἐπὶ. δέματος. καὶ. τὰ. ἔδεξε.
 ..Τὰ. δὲ. χυρὰ. δέ. τῶν. δραχμῶν. ἐδ-
 παρθεύοντο. παρθεύ. πρὸς. τὴν. ἀπὸ. τὴν...
 κατεῖθον. σῆτον.

ἌΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

..Τὰ. δέματα. στυλ. κέντρον. τοῦ. στυλ. κέντρον.
 ἀνά. τὸ. στυλ. καὶ. ἐτοποθετοῦντο...
 ὅρα. μὲ. τὸν. στυλ. πρὸς. τὸ. ἀνά.
 ἢ. καὶ. ἀπὸ. τὸ. στυλ.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1915

φωτογραφίας) Ἡ ἐλ. ρακίς. ἐν τῷ εὐ. γ. π. α. τ. ε. ἡλιακῇ θερμότητι. Τὸ δέμασιον. π. ε. κ. κ. α. τ. ι. α. ἀπὸ θανίδας. (καθὼν). ἀφ' οὗ. ἔταμα. τὸ ἐντὸς αὐτοῦ τεράχια εὐρυφάτος λεπτῶν

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. Ἐ. δ. ν. . .
τὸ χωράφι. ὅχι. ἐλ. δ. ν. ε. ν. κ. κ. π. ρ. α. ν. ο. τ. ο.
ἐκεί. Ἐ. δ. ν. . . ὅχι. σ. τ. ο. π. λ. μ. ε. ὅ. ρ. ε. ρ. ο. ν. ἀλ. ο. ν. ι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τίνος τοποῦς λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; Ὁμιλοῦνται
Ἡ τοποθέτησις δὲ γίνεται εἰς σωρόν. . .

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ άλώνι; . . .

Ἐ. γ. π. λ. ρ. χ. ε. ν. . . ἀ. ν. ἔ. κ. α. θ. ε. ν. . . ἐλ. δ. ν. ι.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; . . . Ἐ. ν. ν. ἡ. θ. ω. ε. . . σ. τ. ἡ. ν. ἡ. κ. ρ. μ. . . τ. α. ν.

ὅ. κ. ε. μ. ο. ὑ. . . καὶ. ὅ. ἔ. . . ὅ. ψ. μ. α. . .

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρη-
σὶς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

μῖαν..καὶ..εἰς..πολλὰς.Η..χρησις..τῶν..ἀλῶνι..
ὡς..ἐξῆλθ..τιμωρεῖται..θεῖρα..ἀναλίσκου..ἀνὰ..τοῖς
μετὰ τὴν μεταφορὰ τῶν δεματιῶν εἰς τὸ ἀλώνι..

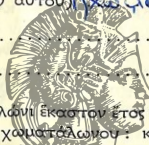
- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

ἀπὸ..τῆς..φύξης..ἀρχῆς..καὶ..ἐτελείωνε..τὰ..φύξας
ἀπὸ..τοῦ..χρόνου..

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματὰ-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) (χωματὰ λωνο 2). Πετράλωνο -

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

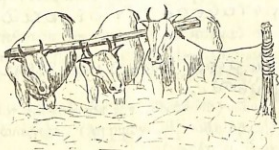
- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματὰ λωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ σπηθῆος διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). Τὸ χωματὰ λωνο καθαρίζεται.. πρῶτον
καὶ..κατόπιν..ἐπαλείφεται..τὰ δάπεδον..τοῦ..δ.ι.ο.
κάπου..βοῶν..διαλελυμένης..ἐντὸς..ἡμέρας..

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξὶς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

πρὸ..κεῖται..ἀπὸ..πρὸ..χρόνου..καὶ..ὥρας..

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλω-

Τὰ δέματά αὐτὰ πορεύονται τὸ ἔλα δὲ λα
στὸ ἄλλα κατὰ ἐνδοκτύπους κήκλους καί
χόπτονται τὰ δέματά των διὰ γοχαίρας

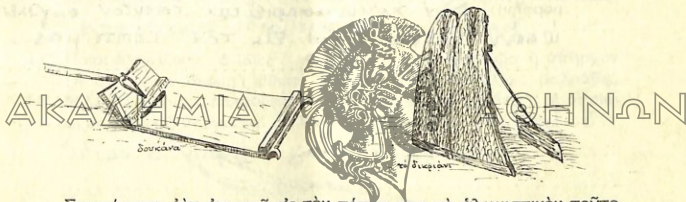
- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

Τὰ ἀρχαῖα καὶ πρὸς ἀνθρώποις καὶ τῶν...
στρατῶν γίνεται ὥς εἰς τὰ ἀνθρώπων ἐχέδον.
Μὲ τὴν γὰρ διαφορά ὅτι ἀνέκωθεν.
Ἐκρηματιστοῦν τοῦτο καὶ οὐκ ἔστι.

- 20 —

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Τὸ ὅχειν ἰ
 ᾧ ἐνεταί. εἰς θανάτους. αἱ δ' αἰαί. λεριθὰ λαυν. ζὸ ✓
 . λαυθὸν. τῶν γυν. Τὸ ἔτερον. ἄκραν δὲ τοῦ.
 ὁσκαίνων... προ. ὁ δὲ νεταί. εἰς τὸν. ὁ τῶν...

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμολόμενα. Αὕτη ὀπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκᾶνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήσεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. *Ο. Α. Ν. Α. Κ. Μ. Ε.*

ἔρχεται. λέγει τὸν ἐλθόντα. πρὸς αὐτὸν. καὶ...
...διεκάτετο. λέγει τὸν ἐπὶ τὸν ἀποχρωματισμὸν...

- Αλλ' οὐδ' ἐποτρύνει καὶ τὸ ἑγχαίρειν ἑαυτὸν, καθότι... τῶν ἰδίων πάντες ἡμέραν... ἐργάζωνται. ὁ δὲ αὐτὸς ἰδὼς. —

- 12) Ποια άλλα όλωντιστικά έργα είναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): . Διχ. Χρυμει μ. ρειεῖται . τασύνον . ἔργαλον
ῶ σών . τὸ . κατωτέρα δισ . τὸν . . Τόπον . ρας .

AKAΔΗΜΙΑ

A O H N n N

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ
δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν
ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; . *Ναι . Ὁ γεωργὸς ρίπτει τοὺς ἀκό-
πους τῶν ἀχόχων . τ. σὺς . περὶ τοὺς ἀχόχων .*

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). ³ Η. Γ. α. α.

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν Ο.υ.δ. ἐπὶ μ. ὁ γαρ αἰὼν ἔχει,
Μ. ἐκ.....

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
Δεν ἔχουν ἰδιαιτέραν ὀνομασίαν.....

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνιστοὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσάπανδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν καὶ.....
ἰ.δ. ο.σ. ὁ γεωργὸς καὶ αἰσχολαται.....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
Ὁχι.....

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιδῶν κλπ.).....

Κοπάνου στεφάνος

ξύλο κομμοῦται διὰ τὸ κοπάνισμα
μικροῦ ἀεροῦ δημητριακῶν...

ἀνέκαλλο

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .. *Nai... To σινιμελίζε -
κα... δεικνύει καὶ τραγούδια...*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *Τὸ 1961... δ. δ. τ. οὐ...*

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... *Δ. ε. ν. ἔχει καὶ ἰδιαιτὲς ὀνόμασιν οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες. Ὁ δ. τ. οὐ δ. ε. σωρεύεται*

γ. ἢ τὸ... δικριάνι...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Τὸ ἀνέμισμα τοῦ*
σωροῦ. εἶναι ἐπέμνηες......

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. *ἐπὶ ἀποχωρήσει.*
τοῦ ἀκτύρου γίνεται μὲ τὸ δίκριανι. ὅστερα μὲ
τὸ φτυάρι ἀπαλάσσει. τὸν λιχνισθῆντα ἔπειτα
ἀπὸ τῆς σόνης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

δίκριανι

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα ; εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Λιχνᾶ... ἀνδρας......

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλῶ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
κότθαλα. ἡ γυνᾶκες κατὰ τὸ λιχνισμα μὲ
τὸ φτυάρι μὲ... ἀκούπα (λαχανικά). παίρνει
λίχα-λίχα... κότθαλα... ἕως ὅπου καθάρῃ
ὁ σῖτος... τὸν καρπὸν. ἄλλοτεροι ἀλῶνισμα δύναν
νέται.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλῶ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο ; πῶς λέγεται ; (Ἐν

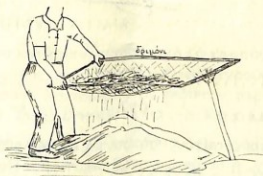
Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; *Δια*
ἐλαφρῶν..εκουπίσματος..μέ.καὶ κατωθέσει-
αμένη..μέ.ἀφ' ἑνός..C.λοφάντα.ζι.σαρῶματα) -

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μέ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μέ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) Τὸς παρασώζει καὶ τοὺς

τοὺς διασχωρῶν. μέ. ἀκούσα. Τὰς ὑπολοίπους. εἰς τὰς
ὕλας. ὡς. πρὸς. τὰν. καρπὸν. μέ. τὸ. δριμύνει. ἢ
κοσκίνισμα, ὁμοίαν. μέ. τὸ. ἐκονισμένον. δριμύνει.
εἰς. τὸ. προχούμενον. ὁκύνει.

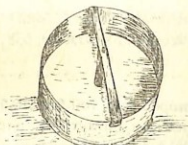
- 7) "Οταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. Σχηματίζεται. εἰς. σωρόν.

Σωρεύεται. μέ. τὸ. φτυάρι. Χαράσσεται. ἐπὶ τοῦ
σωροῦ. Σταυρὸς. συνήθως. ἐμπηγνύεται. εἰς τὴν
κορυφὴν. τὰν. σωρὸν. τὸ. φτυάρι, δικράνι καὶ
ἢ. χρυσομοιρὸν ἢ. ὁμοίον. (ὁκύνει).
Ἐπακολουθεῖ. δὲ. ἀσπασμὸς. τοῦ. σωροῦ. ὑπὸ. τοῦ.

- 8) Χεῖρ. τοῦ. "Αὐτὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. "Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

Ο Περικατέλης πρὸς τὸν ἄρχοντα... μετρήσας τὸν εἶπον
ἐξήλθετο μὲν τοῦ περικλήρου (ὡς καὶ ἐπ' αὐτὴν ἐκκατεμένον)
χωρεῖται κόλυβος 11. οὐ καὶ ὁ ν...

μεσοκοίτε

κοντ' λον

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ λυσιτίτικο,
δ) τὸ εὐωνιάτικο κλπ.

· φραγκιάτικο και 3). Το άλωκιάτικο. Μετράει
· τα ένοια έχρημαρο πατώντο ήτοι τα μετράκι-
· χωρητικότητας (11) άκάδων. ως τα άνωτέρω
· ει και τό γενη.

- δικίς τῶν χειρῶν... ἐν τῷ ἐνλίπῳ... δοχείῳ
καλοῦ μέγαν... ἀμπάρι...

- 29 —

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΎΠΑΙΘΡΟΝ ; Τὸ ἀχυρὸν ἀπεθηκεν εἰς τὸν ἀχυρῶνα.

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μετὰ τὸ ἀλώνισμα.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται, πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαίθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Δὲν... ὑπάρχει... ἑθνησιν... Πυρῶν... εἰς τὸ ὅσον... κυρίον... μὰς.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Θ

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν' παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;

Θ

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ;

Θ

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Θ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

Θ

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Θ

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ